

EYGA MÁLIÐ

Eyðfinnur Jacobsen
advokatur

Vaðskíta- mentan

Sambært orðabókini, sum Sprotin gevur út, verður sagt, at ein vaðskítadagur er ein dagur tá maður drepur ikki livandi. Og at draga vaðskít er at draga snørið upp við ongum fiski á. Hugtakið verður av føroyingum eisini brúkt um annað virkseimið enn fiskiskap, sum gongur illa.

Vit føroyingar hava einki ímóti vaðskítum. Vit sláa manngarð um teir, um onkur hættar sær at seta spurnartekin um teirra virkseimið. Men, tað løgna er, at vit føroyingar sjáldan sláa manngarð um teir, ið hava framt avrik, sum ganga væl og eru til frama fyri teir, ið avrikið hava framt, og samfelagið annars.

Hví gleðir tað ikki føroyingar, tá ein vinnufyrirøkta vinnur nógvan pening?

Hví hava føroyingar lyndi til at verja eina vinnufyrirøkku, sum er farin á heysin og elvt til stór tap hjá bæði privatum og tí almenna?

Í hesum døgum verða almannakunngjördir ársroknskapir hjá vinnufeløgum fyri árið, sum fór. Sjáldan, fyri ikki at siga ongantið, er ein viðurkennandi ella eggjandi viðmerking at síggja frá almenninginum, tá fyrirøkan boðar frá góðum úrsliti. Hinvegin síggjast ofta viðmerkingar um, at so eigur felagið at lækka prisin á vøruni ella tænaðstuni, tað selur.

Vit hava í hesum blað lisið um vinnufyrirøkur, sum eru farnar á húsagang og elvt til stór tap hjá landskassanum fyri miss av mvgr, sum fyrirøkan hevur kravt inn og havt í varðveitslu fyri ta almenna, men sum fyrirøkan hevur brúkt til at rinda sínar egnu útreiðslur við, heldur enn at bera landskassanum.

Enn havi eg ikki sæð persónar, sum hava havt leiðsluna um hendi í hesum vinnufeløgum, alment biðið um umbering, men mangan sæð teir givið til kennar, at teir kenna seg órættaðar av slíkari skrivning. Og Ikki sjáldan sæst, at føroyingar sláa ein verjandi manngarð um fyrrverandi leiðslurnar av slíkum vinnufeløgum.

Uttan í heimi verða góð úrslit hjá vinnulívinum lovprísa og tey, sum standa á odda fyri slíkum fyrirøkum skapa virðing millum manna.

Í botn og grund er hetta ikki annað enn natúrligt, meðan verjan av vaðskítaavrikum er ónatúrlig.

So, góðu landsmenn, er tíðin ikki komin til sjálvrannsakan?

Er tíðin ikki komin at taka í egnan barm og ynskja teimum tillukku og góðan byrð framyvir, sum duga at fáa virkseimi at rigga og geva avlop?

Gott vikuskiftið.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

SEV er lívæðrin í samfelagnum

Marin Katrina Frýdal

*Tjóðveldi
býráðslimur fyri
Tórshavnar býráð*

SEV er lívæðrin í føroyska samfelagnum og eingin einstakur aktørur man vera týðningarmiklari enn SEV í okkara samfelag.

Sambært lóg hevur SEV veitingarskyldu:

- tað er at veita álitandi streym alt samdøgrið fyri ein samhaldsfastan prís, og haraftrat hevur SEV eisini m.a. eina aðra skyldu:
- tað er at arbeiða fyri, at sum mest av el-framleiðsluni er úr varandi orkukeldum.

SEV er ein non-profit fyrirøkta, t.v.s., at hon hevur ikki loyvi at hava vinning ella at leggja pening til síðis.

SEV hevur ongan annan at lýta á enn egnan mátt og megí – SEV má tí til eina og hvørja tíð vera ført fyri at lofta sær sjálvum og okkum øllum, tí Føroyar eru ikki knýttar at nøkrum altjóða el-neti. Onnur lond kunnu í eina neyðstøðu dúa uppá eitt nú grannarnar, t.d. kann Danmark í slíkari støðu fáa streym úr Týsklandi ella Svøríki.

Fráfarandi nevnd er fyrsta nevndin í SEV, eftir at tað fyri 4 árum síðani varð farið frá tí gamla stírvna leistinum við umboðsráði og einum stýri. Núverandi leistur er ein partafelagslíknandi skipan við eina 7-manna nevnd og einum aðalfundi við eigarunum sum hægsta myndugleika. Og nú er tað ikki longur kommunurnar sjálvar, sum hefta fyri skuldini hjá SEV, og m.a. tí er vorðið nógv torførari at fáa bílgar figging.

Øll 7 ið vórðu vald í nevndina í SEV fyri 4 árum síðani vóru nývald. Tað hevur verið ført fram, at hetta er ikki rætti mátin, at tilvildarligir bý- og bygðaráðslimir ella leikfólk skulu sita í eina so týðningarmiklari nevnd. Ført verður fram at rættast var, at nevndin var samansett av væl skikkaðum nevndarlimum til at geva leiðsluni mótspæl.

Hesum eri eg ikki heilt samd í, og vit í nevndini hava í ríkiligt mátt givið leiðsluni avbjóðingar, fyri ikki at siga grá hár í høvdið. Nevniliga tí, at vit vóru leikfólk, úr øllum pørtunum av landinum, ið gevur fjølbroytni og eina mynd av samfelagshópinum, – hetta er týðningarmikið eftir mínum tykki. Tó er eitt men, og tað er at kvinnurnar eru undirumboðaðar bæði í nevnd og millum eigarnar.

Fyrstu tíðina í nevndini varð ikki tosað um annað enn Víkavatn – sagt varð, at vatnorkuútbygging, ja, hana kenna vit, nakað dýr sum íløga, men bilig í rakstri. Nevndin var álvarsom, varin, hugsunarsom, trilvandi og lat leiðsluna biða eftir sær – nevndin sat jú yvir av serkunnleikanum. Sum hálv Sundalagskona havi eg so mangan verið har norðuri og ikki minst verið hugtikin av Fossá. Men Víkavatn, har hevði eg ongantið verið – legði so avstað ein sunnurmorgun, einsamøll, regn og mjørki var. Finn Jakobsen, tekniski stjórin, hevði greitt mær frá, hvussu eg kom niðan ígjøgnum eina kluft norðan fyri Fossá. Eg kom niðaná, men vegna mjørka

mátti eg halda meg til áнна; gekk og gekk; var við at geva skarvin yvir, tí einki sást til nakað vatn. Men so kom eg loksins til Víkavatn. Taka vit Víkavatn, taka vit ikki bara Fossá, men eisini allar áirnar hinumegin fjallarøðina t.v.s. í Saksun – dugi ikki at ímynda mær Saksun uttan áirnar! Mín niðurstøða var greið, latið okkum útbyggja vatnorkuna meira, har vit longu hava gjørt inntriv í náttúruna, við m.a. at brúka vatni umaftur. Nevndin trýsti á stand by knøttin.

Samanumtikið kann eg siga, at vit í nevndini vóru ikki samd um alt, langt frá tí. Men tó samd um at verja borg, at verja SEV, hesa so týðningarmiklu lívæðri í samfelagnum, at seta ferð á at útbyggja varandi orkukeldur, at verja tí samhaldsføstu skipanina –.

Landspolitikkarar eiga, heldur enn at brúka tíð og orku uppá m.a. hvussu tey skulu yvirtaka SEV, at nýtt sína orku uppá at stuðla SEV við útbyggingini av varandi orku. T.d. við at veðhildið fyri lánstøku, soleiðis at SEV hevur møguleika til lagaliga figging; at avtikið MVG og oljugjaldið á streymprísinum, tí tað verður heilt vist neyðugt við enn fleiri prishækkingum. Alt hetta tilsamans hevði lætt nógv um at figgja útbyggingina av varandi orkukeldum. Eitt samt Løgting samtykti ein veðurlagspolitikk, men hvat skulu vit brúka ein einsamallan politikk til, tá ið landið einki ítøkiligt útinnir á økinum og ongan pening setur av til endamálið.

Ikki fleiri turrlagdar áir soleiðis hissini kring landið. Men vit vilja hava varandi orku, og tá eru vindmyllur, og ivaleyst eisini sjóvarfalisturbinur við, eitt gott alternativ. Mín áheitan skal vera á landspolitikkararnar: síggið álvarsemið í hesum, og tað er í tøkum tíma, at tit gera eina yvirskipaða ætlan um, hvørji økir kunnu leggjast av

til vindmyllulundir, har atlit m.a. verður tikið til ábarheit, útsýnið og náttúruna. Farið tí til verka beinanvegin, gerið eina lóg, sum verjir náttúruna og landið; og har hava vit tørv á, at tit m.a. eisini hugsa fagurfrøðiliga. Verða vindmyllur spjaddar fyrilitarlest kring allar oyggjarnar, kunnu vit koma í ta støðu, at vit missa meira av náttúru, enn vit vinna í varandi orku – Burðardyggd og margfeldni eigur at vera ein sjálffylgja í øllum okkara gerðum, verkum og lutum – at vera okkara skjaldramerki. Slík lóggáva hevði eisini skapt tryggar og álitandi karmar fyri eitt nú orkuvinnuna, ið SEV er aktørur í.

Farið væl við leiðsluni og starvsfólkunum í SEV – tey eru sera dugnalig, og teirra samleiki er eitt við SEV. Tey halda samfelagshjólini gangandi, og tey hava virðismiklar royndir at menna SEV enn meira fram á leið. Og í SEV er trygdin altíð í hásæti móti starvsfólki og borgarum.

Bý- og bygðaráð hava nú valt síni umboð í SEV nevndina. Tórshavnar býráð hevur aftur valt meg at umboða seg; og hesa ferð tvey tey síðstu árin av skeiðinum, t.v.s. árin 2015 og 2016. Um lív og heilsa verður, gleði eg meg til enn einaferð at átaka mær hesa stóru avbjóðing.

Fari at ynskja nevnd, eigarum, leiðslu og starvsfólkum góðan byr.